

Kako je zbilja svirepa u zemlji SOVDEP-a, Zbilja — od groba gora! Preko nje traka flora. Zbilja — odurna, užas slep, ni paru ne vrediti ko kućkin rep.

Zbilja — kopejke tri, trideset pet — hleb. A tamo, ulaz u skasku, u Novočerkasku! U plavetnom, bajna, zbilja je svagdašnja tajna! Hleb — mekši od tepanja, ko da oko sanja. Tamo je zbilja bez loma, širi se grudni koš! San pesnika poleti! Rolada! Kotlet! I cigarete! I ponešto još. . .

Potom smo prešli u Rostov. I nismo uspeći da pobećemo kada se armija povlačila. Mama se još nadala da ćemo se nekako prilagoditi vlasti. Otac je poginuo osamnaeste. Ali nismo uspeći da se prilagodimo. U mene se zaljubio jedan Grk i odveo nas na Krim. Otuda u Batum. Mama je umrla od tifusa. Sa Grkom sam otputovala u Konstantinopolj, potom u Saloniki, a onda sam se našla u Berlinu — već bez Grka — tridesetih godina živela sam u Parizu, a od četrdeset pete ovde, evo već trideset tri godine. . .

Ja slušam zapanjeno — Rostov? Novočerkask? Dvadeseta godina? Mironov? Dumenko? General Gnlogribov? To je upravo ono od čega ja sad živim. Sve je to bilo moje, *pramoje* — moja prošlost. I koji su to zagonetni putevi učinili da se ja i ova Kozakinja, koja se preobrazila u staru sinjoru boje kafe, dotaknemo jedno drugog!

— Moj je otac iz Novočerkaska — kažem ja. — Stric je išao u atamansku školu. Bio je vojni komandant Novočerkaska dvadesete godine. A tetka je tamo sve vreme živela.

— Ma nemojte! U kojoj kući?
— Crvenoarmejskoj. Bivša Ratna.
— Ratne se odlično sećam. A u kojoj kući?

Bio sam samo jednom posle rata. Nekakva stara dvorišna zgrada, na drugom spratu, a nekada je cela kuća pripadala arhitekti Sergeju Vasiljeviču Kokorovu, mom teći. On je, između ostalog, završavao gradnju saborne crkve. . .

— Ja sam išla u gimnaziju sa njegovom nećakinjom. On je sigurno umro?

— Tragično je završio. Bio je već star i nepokretan, pa je ostao u gradu sa Nemcima. I oklevatali su ga. To je cela priča. Znam još i to da se kasnije pokazalo da je žena koja ga je oklevetala bila izdajica i da su je streljali.

— Bože moj! — šapuće sinjora. — Kako bih želela, makar samo jednim okom. . .

Lice joj se zbrčkava, uglovi usana opuštaju, i ja za trenutak, na tom indijanskom licu-maski vidim davni, naizlečiv trag tuge. Ona ponovo žurno odlazi, donosi staru fasciklu kakvih je bilo pre revolucije, razvezuje vrpce, ruke joj se tresu.

— Ovo je sve što je ostalo od mame. . .

— Mogu li?

— Samo izvolite. . .

Dve požutele fotografije: na jednoj mlada žena sa devojčicom u beloj haljinici. Poznat devojčin prodoran pogled. Na drugoj, ta ista žena, lepotica, u pozorišnom kostimu, sa raskošnom visokom frizurom. I nekakvi papirići, isečak iz novina. Može li se pročitati? Naravno. To je poslednji poduhvat u Rostovu, pre odlaska na Krim. Tri stara dokumenta: *Odluka*. Dekretom od 15. aprila 1920. g. ukidaju se sve odluke koje su važile od izdavanja dekretne naredbe i pravila o izdavanju vrednosti iz kreditne blagajne i sefova bivšim vlasnicima, a same vrednosti proglašavaju se državnim vlasništvom"; *Izjava*. Komisiji zalagaonice. Na priznanici sefa Društva uzajamne pomoći pod N° 1025 nalazi se: jedan srebrni servis i jedan kulon sa briljantom. Ja sam glumica muzičke drame i operete, i ove stvari su mi drage kao benefisni pokloni, a u prekoj potrebi kao sredstva za život. Zato vas najpokornije molim da mi ih izdate. Glumica i aktivan član prosofjuza J. S. Mališeva"; *Potvrda*. Poznat mi je kulon sa briljantom i malim priveskom koji je bio poklonjen u g. Tiflisu 1916. god. na dan benefisa J. S. Mališeva u vreme letnje sezone t-r-u Umetničkog društva. Umetnik kooperativne umetničke operete David Sofronovič Davidov."

— Dragi moj — sinjora Madaloni mi pokriva ruku suvonjavim dlanom — vaš otac je bio na drugoj strani. A stric, komandant Novočerkaska, možda je gonio moga brata. Sve je to deo istorije. . . A ona i mene, i vas, malo zanima. . . A znate li šta je od svega najstrašnije? — Ona me skrozira svojim prodornim iscrpljenim okom. Smrt na Siciliji. . .

Živim sjajem blista zvezdana noć.

Ja opet ne mogu da spavam od praskanja ribarskih čamaca. Sutradan za doručkom poznati Poljak, uvek pripit, radosno poleće prema meni: "Pozdravljam vas!" Za jedan sat biće objavljeno: nagradu je dobio Čeh iz Pariza. Mi sedamo u autobus i polazimo u Palermo na prijem kod gradonačelnika. Posle gradonačelnika idemo da vidimo mrtvace u katakombama kapucina. Ovde se svi ponose tim katakombama u kojima mrtvaci u istruleloj odeći stoje u pozici živih ljudi. Jadani pokušaj da se obmane smrt. Ali ne može se obmanuti ono, najstrašnije na svetu — smrt na Siciliji. Autobus stiže do belih kuća Palerma. Zbog spuštenih žutih šalona one izgledaju kao slepe. Autobus skreće u ulicu sa palmama. Sunce topi asfalt. Mauro koji sedi pored mene, podiže se i šapuće mi:

— Pažljivo gledajte ovu ulicu. Tu negde leži Roberto Madaloni. Nisam vam jač rekao? — Šapuće gotovo nečujno: — Njen je muž bio jedan od vođa mafije. Nestao je pre jedanaest godina. Pričaju da leži ovde, ispod asfalta ove ulice. Ali, uostalom, to niko tačno ne zna.

Sa ruskog:
Ljiljana Šijaković

- 1) Sicilijansko večernje, pobuna stanovnika Palerma 1282. godine. Izbila u trenutku kada je zvonilo za večernje. (Prim. prev.).
- 2) Baljmont Konstantin Dimitrijevič (1867—1942), ruski pesnik simbolista i prevodilac. Prevodio Bajrona i Selija. Umro u emigraciji (Prim. prev.).

čipkasti lanac brenda voker

PESNICI

*Posmatram ovaj čipkasti lanac slika
spiralne puteve reči
kako sporo vijugaju
od jednog kontinenta do drugog
nošeni avionom ili vetrom
čamcem ili talasom
uporno se skupljajući
poput oluje
poput magle
vavilonska pera bez kule
raspršeni samo da bi se skupili
određeniji da opet stvaraju
ono što su neki uništili
da ponovo načine
čipkasti lanac slika
spiralni trag reči*

STVARI SE MENJAJU

*A sada se povlači
plima
vukući za sobom
ostatke poslednjih dana leta
s one strane naše kontrole
stvari se menjaju
samo sećanje može opet da ispuni
snove prolećne plime*

MACA

*Uhvati macu za vrat
pomiluj njene uši
ona će uskoro da traži
toplinu tvoje ruke
i umiljavati se uz nežnu
mekotu kože
ona uzvraća svojom privrženošću
briznom ljubavlju
čuvaj to retko ujedinjene sa srodnikom
uživaj u njenoj sklopčanosti na tvom krilu
taj plačni krič
no ostavi je pokraj malog tigra
i posmatraj kako krzno leti*

s engleskog: Maja Mičić

oblačim mantil nevena vitošević

LULA MIRA

*Ptice slutilice
naselile krovove.
Motori zatiskuju uši.
Nova vrsta glodara
podgrickava glavne puteve.
Na pijaci
profesori honorarno igraju balet.
Nezaposleni ubio pretpostavljenog.
Starci se tamo negde
igraju olovnih vojnika.
Mravinjak u opasnosti od čoveka.
Šta je to:
odrastanje sveta?
Pobegao je zeleni papagaj.
Molim vas,
sredite mi prijem kod Atomske.
Hoću sa njom da popušim
lulu mira.*

U BIĆU OD SVETLOSTI

*Nemoguće je
odreći se
neposlušnog sina*

*Noć prosipa prljavu vodu
zvezde odlaze s njom kroz prozor
Navlačim oblak
Oblačim mantil od neba
Vezem po njemu bele tačke
Ledenice ili zvezde?
Samo otac zna kuda ću
Duša kamena
odlazi u paralelni svet
privezana za duše grešnih
vuče ih na dno jezera
Površina treperi
u biću od svetlosti
Nemoguće je
odreći se
neposlušnog sina*

provera brzine milan mrdalj

U MENI VIŠE NIKO NE STANUJE

*U nebesko koleno zagledan
Pesmom punom plikova
Javu odgonetam*

*Nemam vremena da čutim
Hoću lepu bolest smrt izlečivu
Pod glavom ruku nepoznatu*

*Ključ nepokora oprezom okrećem
Nedam oku dijalog sa sumnjom
Privremeno mrtvi natrag*

PROVERA BRZINE

*U rašljasto rame bagrema
Ugradio sam pušku
Podesio nišan
Strah uzeo na metu
Na obarač stavio prst*

Sve je spremno

*Čim se oglasi pucanj
Pred metak ću istrčati
Metu da mu namaknem
Da slučajno ne promašim
Da proverim brzinu*

Nekad sam to odlično radio

NEVIDLJIVI ŠTAP

*Kad osetiš
Da je vreme uzeti štap
I jedan kraj u svet povesti
Da bi ispitao
Šta iza krivine
Gladno nepoznato drži u zubima*

*Drugi kraj štapa
Ostavi kod kuće kao dokaz
Da nisi nigde otputovao
Da imaš kome pričati
Šta je bilo na putu
Ako se vratiš*

EVOLUCIJA

*Znam — doći ćeš
ali ja tada
bela od soli
pijana popivši more
igraču na drugoj obali
Videćeš lađe
kako trule
zagnjurenje u pesku
na dnu nekadašnjeg sveta
Iz velike mokre rupe
Sunce će crpsti
ostatke vlage
i oblačići će stvarati
jednočelijska stvorenja
Gledajući kako evolucija
ponovo počinje
nemoćan da je sprečiš
A ja ću pijana
na drugoj obali
pevati
o ljubavi*

BESKUĆNICI

*Iz ogledala u neveštost
pobeglo je dete
Prenaseljene su zvezde
u mraku mesta ima
ul mraku darovani nismo
A deteta još nema*